

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ ഉത്തരകാണ്ഡേ

॥ അഷ്ടാവിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ അഷ്ടാവിംശഃ സർഗഃ ॥

മേഘനാദജയന്തയോർയുദ്ധം പുലോമ്നാ
ജയന്തസ്യാന്യത്രാപനയനമിന്ദ്രസ്യ രണഭൂമൗ പ്രവേശോ
രുദ്രൈർമരുദ്ഭീശ്ച രാക്ഷസസേനായാഃ സംഹാര
ഇന്ദ്രരാവണയോർയുദ്ധം

സുമാലിനം ഹതം ദൃഷ്ട്വാ
വസുനാ ഭസ്മസാത്കൃതം |
സ്വസൈന്യം വിദ്രുതം ചാപി
ലക്ഷയിത്വാർദിതം സുരൈഃ || 7.28.1 ||

തതഃ സ ബലവാൻ ക്രുദ്ധോ
രാവണസ്യ സുതസ്തദാ |
നിവർത്യ രാക്ഷസാൻ സർവാൻ
മേഘനാദോ വ്യവസ്ഥിതഃ || 7.28.2 ||

സ രഥേനാഗ്നിവർണേന
കാമഗേന മഹാരഥഃ |
അഭിദുദ്രാവ സേനാം താം
വനാന്യഗ്നിരിവ ജ്വലൻ || 7.28.3 ||

തതഃ പ്രവിശതസ്തസ്യ
 വിവിധായുധധാരിണഃ |
 വിദുദ്രുവുർദിശഃ സർവാ
 ദർശനാദേവ ദേവതാഃ || 7.28.4 ||

ന ബഭൂവ തദാ കശ്ചിദ്
 യുയുത്സോരസ്യ സമ്മുഖേ |
 സർവാനാവിധ്യ വിത്രസ്താം -
 സ്തതഃ ശക്രോബ്രവീത് സുരാൻ || 7.28.5 ||

ന ഭേതവ്യം ന ഗന്തവ്യം
 നിവർതധ്യം രണേ സുരാഃ |
 ഏഷ ഗച്ഛതി പുത്രോ മേ
 യുദ്ധാർഥമപരാജിതഃ || 7.28.6 ||

തതഃ ശക്രസുതോ ദേവോ
 ജയന്ത ഇതി വിശ്രുതഃ |
 രഥേനാദ്ഭുതകൽപേന
 സംഗ്രാമേ സോഭ്യവർത്ത || 7.28.7 ||

തതസ്തേ ത്രിദശാഃ സർവേ
 പരിവാരയ ശചീസുതം |
 രാവണസ്യ സുതം യുദ്ധേ
 സമാസാദ്യ പ്രജഘ്നിരേ || 7.28.8 ||

തേഷാം യുദ്ധം സമഭവത്
 സദൃശം ദേവരക്ഷസാം |
 മഹേന്ദ്രസ്യ ച പുത്രസ്യ
 രാക്ഷസേന്ദ്രസുതസ്യ ച || 7.28.9 ||

തതോ മാതലിപുത്രസ്യ
 ഗോമുഖസ്യ സ രാവണിഃ |
 സാരഥേഃ പാതയാമാസ
 ശരാൻ കനകഭൂഷണാൻ || 7.28.10 ||

ശചീസുതശ്ചാപി തഥാ
 ജയന്തസ്തസ്യ സാരഥിം |
 തം ചാപി രാവണിഃ ക്രൂദ്ധഃ
 സമന്താത് പ്രത്യവീധ്യത || 7.28.11 ||

സ ഹി ക്രോധസമാവിഷ്ടോ
 ബലീ വിസ്ഫാരിതേക്ഷണം |
 രാവണിഃ ശക്രതനയം
 ശരവർഷൈരവാകിരത് || 7.28.12 ||

തതോ നാനാപ്രഹരണാ -
 ംചരിതധാരാൻ സഹസ്രശഃ |
 പാതയാമാസ സക്രൂദ്ധഃ
 സുരസൈന്ധവേഷു രാവണിഃ || 7.28.13 ||

ശതഘ്നീമുസലപ്രാസ -
 ഗദാഖഡ്ഗപരശ്വയാൻ |
 മഹാന്തി ഗിരിശൃംഗാണി
 പാതയാമാസ രാവണിഃ || 7.28.14 ||

തതഃ പ്രവൃഥിതാ ലോകാഃ
 സഞ്ജജേത ച തമസ്തതഃ |
 തസ്യ രാവണപുത്രസ്യ
 ശത്രുസൈന്ധവാനി നിഘ്നതഃ || 7.28.15 ||

തതസ്തദ് ദൈവതബലം
 സമന്താത് തം ശചീസുതം |
 ബഹുപ്രകാരമസ്വസ്ഥ -
 മഭവച്ഛരപീഡിതം || 7.28.16 ||

നാഭ്യജാനന്ത ചാൻയോൻയം
 രക്ഷോ വാ ദേവതാമവാ |
 തത്ര തത്ര വിപര്യസ്തം
 സമന്താത് പരിധാവത || 7.28.17 ||

ദേവാ ദേവാൻ നിജഘ്നുസ്തേ
 രാക്ഷസാൻ രാക്ഷസാസ്തഥാ |
 സമ്മുഢാസ്തമസാച്ഛന്നാ
 വ്യഭ്രവന്നപരേ തഥാ || 7.28.18 ||

ഏതസ്മിന്നന്തരേ വീരഃ
 പുലോമാ നാമ വീര്യവാൻ |
 ദൈത്യേന്ദ്രസ്തേന സംഗൃഹ്യ
 ശചീപുത്രോപവാഹിതഃ || 7.28.19 ||

സംഗൃഹ്യ തം തു ദൗഹിത്രം
 പ്രവിഷ്ടഃ സാഗരം തദാ |
 ആർയകഃ സ ഹി തസ്യാസീത്
 പുലോമാ യേന സാ ശചീ || 7.28.20 ||

ജ്ഞാത്വാ പ്രണാശം തു തദാ
 ജയന്തസ്യാഥ ദേവതാഃ |
 അപ്രഹൃഷ്ടാസ്തതഃ സർവാ
 വൃഥിതാഃ സമ്പ്രദുഃസുവുഃ || 7.28.21 ||

രാവണീസ്ത്വഥ സക്രൂദ്ധോ
 ബലൈഃ പരിവൃതഃ സ്വകൈഃ |
 അഭ്യധാവത ദേവാംസ്താൻ
 മുഥോച ച മഹാസ്വനം || 7.28.22 ||

ദൃഷ്ട്വാ പ്രണാശം പുത്രസ്യ
 ദൈവതേഷു ച വിദ്രുതം |
 മാതലിം ചാഹ ദേവേശോ
 രഥഃ സമുപനീയതാം || 7.28.23 ||

സ തു ദിവ്യോ മഹാഭീമഃ
 സജ്ജ ഏവ മഹാരഥഃ |
 ഉപസ്ഥിതോ മാതലിനാ
 വാഹ്യമാനോ മഹാജവഃ || 7.28.24 ||

തതോ മേഘാ രഥേ തസ്മിം -
 സ്തഥിത്തുനോ മഹാബലാഃ |
 അഗ്രതോ വായുചപലാ
 നേദുഃ പരമനിഃസ്വനാഃ || 7.28.25 ||

നാനാവാദ്യാനി വാദ്യന്ത
 ഗന്ധർവാശ്ച സമാഹിതാഃ |
 നന്യതുശ്ചാപ്സരഃസംഘാ
 നിർയാതേ ത്രിദശേശ്വരേ || 7.28.26 ||

രുദ്രൈർവസുഭിരാദിത്യൈ -
 രശ്മിഭ്യാം സമരുദ്ഗണൈഃ |
 വൃതോ നാനാപ്രഹരണൈ -
 ര്നിർയയൗ ത്രിദശാധിപഃ || 7.28.27 ||

നിർഗച്ഛതസ്തു ശക്രസ്യ
 പരുഷഃ പവനോ വവൗ |
 ഭാസ്കരോ നിഷ്പ്രഭശ്ചൈവ
 മഹോൽകാശ്ച പ്രപേദിരേ || 7.28.28 ||

ഏതസ്മിന്നന്തരേ ശൂരോ
 ദശഗ്രീവഃ പ്രതാപവാൻ |
 ആരുരോഹ രഥം ദിവ്യം
 നിർമിതം വിശ്വകർമണാ || 7.28.29 ||

പന്നഗൈഃ സുമഹാകായൈ -
 ര്വേഷ്ടിതം ലോമഹർഷണൈഃ |
 യേഷാം നിഃശ്വാസവാതേന
 പ്രദീപ്തമിവ സംയുഗേ || 7.28.30 ||

ദൈത്യൈർനിശാചരൈശ്ചൈവ
 സ രഥഃ പരിവാരിതഃ |
 സമരാഭിമുഖോ ദിവ്യോ
 മഹേന്ദ്രം സോഭ്യവർത്ത || 7.28.31 ||

പുത്രം തം വാരയിത്വാ തു
 സ്വയമേവ വ്യവസ്ഥിതഃ |
 സോഽപി യുദ്ധാദ് വിനിഷ്ക്രമ്യ
 രാവണിഃ സമുപാവിശത് || 7.28.32 ||

തതോ യുദ്ധം പ്രവൃത്തം തു
 സുരാണാം രാക്ഷസൈഃ സഹ |
 ശസ്ത്രാണി വർഷതാം തേഷാം
 മേഘാനാമിവ സംയുഗേ || 7.28.33 ||

കുംഭകർണസ്തു ദുഷ്ടാത്മാ
 നാനാപ്രഹരണോദ്യതഃ |
 നാജ്ഞായത തദാ രാജൻ
 യുദ്ധം കേനാഭ്യപദ്യത || 7.28.34 ||

ദന്തൈഃ പാദൈർഭുജൈർഹസ്തൈഃ
 ശക്തിതോമരമുദഗ്ധൈഃ |
 യേന തേനൈവ സങ്കുദ്ധ -
 സ്താഡയാമാസ ദേവതാഃ || 7.28.35 ||

സ തു രുദ്രൈർമഹാഘോരൈഃ
 സംഗമ്യാഥ നിശാചരഃ |
 പ്രയുദ്ധസ്തൈശ്ച സംഗ്രാമേ
 ക്ഷതഃ ശസ്ത്രൈർനിരന്തരം || 7.28.36 ||

ബഭൗ ശസ്ത്രാചിതതനുഃ
 കുംഭകർണഃ ക്ഷരന്നസൃക് |
 വിദ്യുത്സ്തനിതനിർഘോഷോ
 ധാരാവാനിവ തോയദഃ || 7.28.37 ||

തതസ്തദ് രാക്ഷസം സൈന്യം
 പ്രയുദ്ധം സമരുദഗ്ധൈഃ |
 രണേ വിദ്രാവിതം സർവം
 നാനാപ്രഹരണൈസ്തദാ || 7.28.38 ||

കേചിദ് വിനിഹതാഃ കൃത്താ -
 ശ്ലേഷ്ടന്തി സ്ഥ മഹീതലേ |
 വാഹനേഷ്വവസക്താശ്ച
 സ്ഥിതാ ഏവാപരേ രണേ || 7.28.39 ||

രഥാൻ നാഗാൻ ഖരാനുഷ്ട്രാൻ
 പന്നഗാംസ്തുരഗാംസ്തഥാ |
 ശിശുമാരാൻ വരാഹാംശ്ച
 പിശാചവദനാനപി || 7.28.40 ||

താൻ സമാലിംഗ്യ ബാഹുഭ്യാം
 വിഷ്ടബ്ധാഃ കേചിദുത്ഥിതാഃ |
 ദേവൈസ്തു ശസ്ത്രസംഭിന്നാ
 മഥ്വിരേ ച നിശാചരാഃ || 7.28.41 ||

ചിത്രകർമ്മ ഇവാഭാതി
 സർവേഷാം രണസമ്പ്ലവഃ |
 നിഹതാനാം പ്രസുപ്താനാം
 രാക്ഷസാനാം മഹീതലേ || 7.28.42 ||

ശോണിതോദകനിഷ്പന്ദാ
 കാകഗൃധ്രസമാകുലാ |
 പ്രവൃത്താ സംയുഗ്മുഖേ
 ശസ്ത്രഗ്രാഹവതീ നദീ || 7.28.43 ||

ഏതസ്മിന്നന്തരേ ക്രുദ്ധോ
 ദശഗ്രീവഃ പ്രതാപവാൻ |
 നിരീക്ഷ്യ തു ബലം സർവം
 ദൈവതൈർവിനിപാതിതം || 7.28.44 ||

സ തം പ്രതിവിഗാഹ്യാശു
 പ്രവൃദ്ധം സൈന്യസാഗരം |
 ത്രിദശാൻ സമരേ നിഹ്ന -
 ണ്ശക്രമേവാഭ്യവർത്ത || 7.28.45 ||

തതഃ ശക്രോ മഹച്ചാപം
 വിസ്ഫാർയ സുമഹാസ്വനം |
 യസ്യ വിസ്ഫാരനിർഘോഷൈഃ
 സ്തനന്തി സ്ഥ ദിശോ ദശ || 7.28.46 ||

തദ് വികൃഷ്ട മഹച്ചാപ -
 മിന്ദ്രോ രാവണമൂർധനി |
 പാതയാമാസ സ ശരാൻ
 പാവകാദിത്യവർചസഃ || 7.28.47 ||

തഥൈവ ച മഹാബാഹു -
 ര്ദശഗ്രീവോ നിശാചരഃ |
 ശക്രം കാർമുകവിഭ്രഷ്ടൈഃ
 ശരവർഷൈരവാകിരത് || 7.28.48 ||

പ്രയുധ്യതോരഥ തയോ -
 ര്ബാണവർഷൈഃ സമന്തതഃ |
 നാജ്ഞായത തദാ കിഞ്ചിത്
 സർവം ഹി തമസാ വൃതം || 7.28.49 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 ഉത്തരകാണ്ഡേ അഷ്ടാവിംശഃ സർഗഃ ||